

Denk eens aan...

een verlengde schooldag

onderwijstijd verlenging
extra tijd voor taal en rekenen

Extra tijd voor taal en rekenen

Ruim 200 Nederlandse basisscholen hebben tussen 2009 en 2013 geëxperimenteerd met het aanbieden van extra leertijd voor taal en rekenen. Dat deden zij in het kader van de landelijke regeling OnderwijsTijdVerlenging. Doelen: het verkleinen van onderwijsachterstanden en het tegengaan van 'onderpresteren' op het gebied van taal en rekenen.

De extra onderwijstijd werd aangeboden in de vorm van de **verlengde schooldag** of de zomerschool. Deze brochure bevat informatie over de verlengde schooldag-aanpak (een vorm van een schakelklas). In de pilotperiode is een grote variatie aan interessante aanpakken ontstaan, die het waard zijn om te worden verspreid.

Zijn de schakelklassen in uw gemeente aan revitalisering toe? Zijn er groepen leerlingen met achterstanden op het gebied van taal en rekenen die met het huidige onderwijsachterstandenbeleid onvoldoende worden bereikt? Wellicht is onderwijstijdverlenging in de vorm van een verlengde schooldag dan ook iets voor de scholen in uw gemeente of schoolbestuur.

www.onderwijstijdverlenging.nl biedt een schat aan informatie en een groot aantal voorbeelden. Om u alvast een idee te geven, schetsen we op de volgende pagina kort enkele varianten van de verlengde schooldag. Ook helpen we u met het stappenplan in deze brochure vast een stukje op weg!

Enkele varianten

Extra tijd voor taal en rekenen

... voor alle leerlingen

Alle leerlingen krijgen extra uren taal en rekenen tijdens de reguliere schooltijden. Activiteiten op het gebied van sport en cultuur zijn naar de namiddag verplaatst.

... in de vroege ochtend

Kinderen met achterstanden op het gebied van taal en/of rekenen komen 's ochtends eerder naar school. De lesstof voor die dag wordt alvast met hen doorgenomen en er is ruimte voor extra individuele uitleg.

... voor 'high potentials'

'High-potentials' die geremd worden door een taalachterstand krijgen twee keer per week na schooltijd anderhalf uur intensief extra taalonderwijs, met veel aandacht voor woordenschat, kennis van de wereld en begrip van lezen.

1. Maak een beleidsanalyse

Beleidsanalyse

Maak de balans op:

- Zijn er groepen leerlingen die onderpresteren op het gebied van taal- en/of rekenen en die onvoldoende worden bereikt met het huidige lokale beleid?
- Zijn uw schakelklassen aan revitalisering toe?
- Bestaat de behoefte om ook na de voor- en vroegschoolse periode (meer) aandacht te (blijven) besteden aan het tegengaan van onderwijsachterstanden?
- Willen uw scholen graag extra uren taal en rekenen aanbieden aan leerlingen die dat nodig hebben?
- Is er bij brede scholen belangstelling voor het aanbieden van extra leertijd naast de 'klassieke' brede schoolactiviteiten?

... dan is onderwijstijdverlenging in de vorm van de verlengde schooldag misschien geschikt.

2. Bepaal doel(en) en doelgroep

Doel(en) en doelgroep

Besprek met uw bestuurlijke partners wie en wat u wilt bereiken met de extra uren taal en rekenen.

- Welke scholen? Enkele specifieke scholen; een cluster van scholen (bijvoorbeeld in brede school-verband); scholen in bepaalde wijken; of alle scholen in de gemeente?
- Welke leerlingen? Welke leeftijdsgroepen (onder-, midden- of bovenbouw)? Al dan niet een selectieve groep leerlingen (laag presterende leerlingen, onderpresteerders, high potentials)?
- Wat wordt met de extra leertijd beoogd? Welke doelen zijn er op het vlak van taal en/of rekenen? Stel je nog andere doelen, bijvoorbeeld op het vlak van sociaal-emotionele ontwikkeling?

3. Kies het organisatieniveau

Organisatieniveau

Denk na over het gewenste organisatieniveau.

- Kiest elke school een eigen invulling, of werken scholen (per wijk of in de hele stad) volgens hetzelfde plan?
- Biedt elke school zelf extra leertijd aan, voor eigen leerlingen? Of wordt OTV centraal aangeboden, voor leerlingen van meerdere scholen tegelijk?

4. Denk na over geschikte variant

Variant

Bedenk welke variant aansluit bij uw doelgroep en behoeften. Voorbeelden vindt u op www.onderwijstijdverlenging.nl

Een belangrijke praktische vraag is wanneer de extra leertijd plaatsvindt. Overwegingen zijn:

- Als een selecte groep leerlingen deelneemt, neemt OTV de vorm aan van een 'extra activiteit' buiten de reguliere lestijden: dus voor schooltijd of na schooltijd.
- In het geval van een schooloverstijgende uitvoering is organisatie van extra leertijd na schooltijd de meest praktische optie.
- Als hele klassen/groepen deelnemen, ligt het voor de hand om de schooltijden voor alle leerlingen te wijzigen. De extra leertijd kan zo worden verweven in de lesdag.

Financiën

Indicatie kosten

De kosten van een verlengde schooldag hangen sterk af van de gekozen variant, maar bedragen (in een minimumvariant) ongeveer:

- € 50.000 per jaar/per groep/6 uur per week
- € 35.000 per jaar/per groep/ 4 uur per week
- € 23.500 per jaar/per groep/ 2,5 uur per week

Financieringsmogelijkheden

De verlengde schooldag kan worden gefinancierd vanuit de volgende budgetten:

- OAB-middelen (immers: de verlengde schooldag kan worden beschouwd als een vorm van een schakelklas)
- Eigen middelen gemeente
- Provinciale middelen
- Lumpsum school, inclusief prestatiebox
- Fondsen/sponsoring

Personeel

Wie heb je nodig?

Een coördinator en gediplomeerde leerkrachten. Daarnaast eventueel onderwijsassistenten, stagiaires en/of vakkrachten (bijvoorbeeld voor cultuur, sport).

Wat voor aanstelling?

Als gekozen wordt voor inzet van eigen personeel:

- Tijdelijke uitbreiding betrekkingsovervang (maximaal 1,2 fte)
- Op projectbasis bij (stichting van) de gemeente
- Op projectbasis bij 'eigen' stichting
- Geen aanstelling, maar vrijwilligersvergoeding (max. 150,- p/m en €500,- p/jaar)

Als gekozen wordt voor inzet van personeel 'van buiten':

- Zie opties eigen personeel, en:
- Via een uitzendbureau of payroll-onderneming
- Geen aanstelling, ZZP-er dient factuur in

Effectieve kenmerken

Factoren die bijdragen aan de effectiviteit van 'verlengde leertijd'

- Opbrengstgerichte aanpak: expliciete doelstellingen en monitoren van vorderingen
- Programma gebaseerd op kenmerken van 'effectief onderwijs': hoge verwachtingen en positieve benadering van leerlingen, voldoende effectieve leertijd, aansluiten op individuele behoeften
- Goede aansluiting tussen reguliere lestijd en extra leertijd
- Motiverende/activerende aanpak: niet 'meer van hetzelfde' in de verlengde leertijd, maar leren op een andere manier
- Duidelijk omschreven doelgroep
- Aandacht voor bevorderen zelfvertrouwen
- Stimuleren ouderbetrokkenheid
- Stevig onderwijskundig leiderschap
- Langdurige deelname leerlingen

Beleidsvelden

De verlengde schooldag past onder meer bij de volgende beleidsvelden:

- Onderwijsachterstandenbeleid
- Brede schoolbeleid
- Zorg voor de jeugd/passend onderwijs
- Versterking taalbeleid/doorlopende leerlijnen taal en rekenen
- Verbetering overgang po-vo

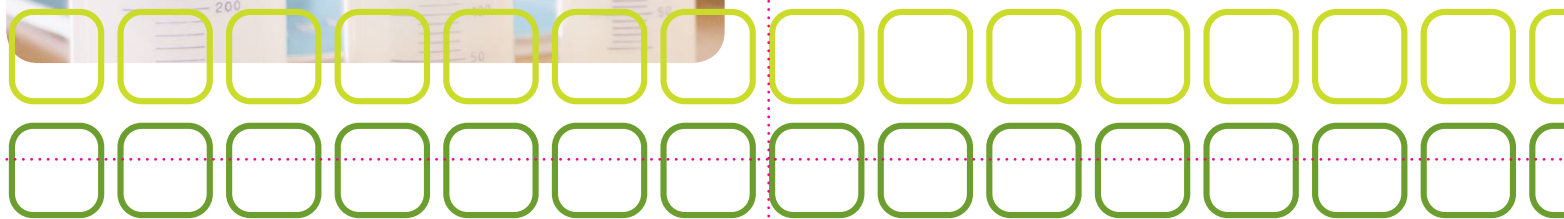
Meer weten?

Zie voor meer informatie en praktijkvoorbeelden:
www.onderwijstijdverlenging.nl

Een aparte brochure is beschikbaar voor de organisatie van een *zomerschool*.

Vragen, opmerkingen?

Stuur een e-mail naar otv@oberon.eu

onderwijstijdverlenging

Colofon

Deze brochure is financieel mogelijk gemaakt door het ministerie van OCW.

Tekst en samenstelling

Inge Visser (Oberon)
Jolien van Haalen (Oberon)

Vormgeving

Studio 12, Leiden

Foto's

Foto's van OTV-pilots in Almere (door André Ruigrok), Delft (door Laura de Haan), Maastricht, Middelburg en Vlissingen.